

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 35P/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121200167
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Filip Demo
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4121200167.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudcom JUDr. Filipom Demom, vo veci starostlivosti súdu o maloletého: H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom C. práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, dieťa rodičov - matky: X. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX A. XXX a otca: H. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., t. č. ÚVTOS Leopoldov, o návrhu otca na zníženie výživného k maloletému dieťaťu, takto

rozhodol:

I. Návrh sa zamietá.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 08.01.2021 bol na Okresný súd Nitra doručený návrh otca maloletého na zníženie výživného na sumu 30,00 eur mesačne z dôvodu, že od 05.06.2019 sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, v ktorom nie je schopný plniť stanovené výživné. Toto je preňho likvidačné, má dlhodobý trest, tak skoro sa nezamestná a má pocit že všetky peniaze sa synovi ani nedostanú, keďže časť z nich si necháva matka.

2. Matka maloletého sa k návrhu otca vyjadrila dňa 05.02.2021 tak, že s návrhom nesúhlasí, kvôli pandémie prišla o prácu a príjem a jediné čo od štátu dostáva sú rodinné prídavky a náhradné výživné v sume 80,00 eur. S výchovou, ako aj finančne im pomáhajú jej rodičia. Otec neplatil výživné ani pred výkonom trestu a tvrdenia otca vo vzťahu k nej považuje za irelevantné, nakoľko o maloletého nejavi ani nejavi absolútne žiadny záujem.

3. Na pojednávanie dňa 19.04.2021 sa dostavila iba matka a kolízny opatrovník, pretože otec požiadal o pojednávanie a rozhodnutie v jeho neprítomnosti. Matka na pojednávaní uviedla, že jej príjmy sú náhradné výživné vo výške 80,00 eur mesačne, rodinné prídavky vo výške 25,50 eur mesačne a SOS dotácia vo výške 300,00 eur mesačne do doby, kým si nenájde zamestnanie, eventuálne kým sa skončí nepriaznivá pandemická situácia na Slovensku. Jej výdavky na bývanie sú nájomné 83,00 eur mesačne, elektrina 30,00 eur mesačne, plyn 23,00 eur mesačne, voda každé 2 mesiace 21,93 eur, kanalizácia za rok 20,00 eur, elektrina v spoločných priestoroch 10,99 eur na rok, smetné na ňu a maloletého na rok 50,00 eur, mesačne na jedlo pre oboch 130 - 150,00 eur, drogéria na oboch 25,00 eur mesačne, škôlka pre maloletého - obedy 25,00 eur mesačne, ZRPŠ 10,00 eur raz za pol roka, pomôcky do školy 10,00 eur mesačne, oblečenie každý druhý mesiac asi 30,00 eur mesačne, občasné výdavky na lieky. Býva s maloletým v nájomnom byte od obce A.. Na tejto adrese plánuje bývať aj ďalej, zmluva im už bola raz predĺžená. Maloletý má 5 rokov a od roku 2019 navštevuje škôlku v A. pričom teraz je v predposlednom ročníku. Matka ďalej uviedla, že nevládni žiaden hnutelný ani nehnuteľný majetok. Okrem jej maloletého

syna nemá žiadne ďalšie vyživovacie povinnosti. Kolízny opatrovník navrhol súdu návrh otca zamietnuť, keďže v najlepšom záujme dieťaťa nie je znížiť výživné.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletého a kolízneho opatrovníka, lustráciami oboch rodičov cez Sociálnu poisťovňu a bankové účty - rozšírené, potvrdeniami predloženými matkou zo Sociálnej poisťovne, faktúrami za úhradu nájomného bytu, nájomnou zmluvou a spisom 24P/307/2018, v ktorom bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matke a otec zaviazaný na platenie výživného v sume 80,00 eur mesačne.

5. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej ZoR), rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

6. Podľa § 24 ods. 3 ZoR, rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

7. Podľa § 24 ods. 4 ZoR, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

8. Podľa § 28 ods. 1 ZoR, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa; zastupovanie maloletého dieťaťa; správa majetku maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 62 ods. 1 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

10. Podľa § 62 ods. 2 ZoR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

11. Podľa § 62 ods. 3 ZoR, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

12. Podľa § 62 ods. 4 ZoR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

13. Podľa § 62 ods. 5 ZoR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

14. Podľa § 65 ods. 1 ZoR, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

15. Podľa § 75 ods. 1, veta prvá ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

16. Podľa § 76 ods. 1 ZoR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

17. Podľa § 77 ods. 1 ZoR, Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že návrh otca na zníženie výživného je potrebné zamietnuť. Vo všeobecnosti je potrebné uviesť, že každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má ale niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhradzovanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení (bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod.) a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia. Tento však treba pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti (fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky, časový priestor, prax, skúsenosti v odbore a pod.). Možnosti rodiča ovplyvňujú aj objektívne okolnosti (dopyt na trhu práce, ohodnotenie rovnakej pozície a pod.). Pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča teda nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové pomery, ale jeho reálne zárobkové (prípadne aj majetkové) možnosti dané, okrem iného, jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a pod. Ak súd zistí, že rodič zmenil doterajšie zamestnanie za menej výhodné, musí skúmať, či sa tak stalo z dôležitého dôvodu (zdravotne dôvody, organizačné zmeny, zmena bydliska a pod.), ak to tak nie je, bude vychádzať z jeho príjmov pred zmenou zamestnania. V prípade, ak rodič stratil zamestnanie úplne, treba tiež skúmať, z akého dôvodu sa tak stalo, či dostal alebo nedostal odstupné a v akej výške. Ak sa preukáže, že k strate zamestnania rodič sám neprispel, môže súd stratu zohľadniť, avšak musí prihliadať aj na vyplatené benefity. Majetkové pomery rodiča možno preukázať výpismi z listov vlastníctva, technickým preukazom, resp. inými dôkazmi, ktoré sú spôsobilé osvedčiť stupeň majetkového zabezpečenia rodiča. Rodič povinný výživou často argumentuje tým, že sa z objektívnych dôvodov nemôže zamestnať, preto dosahuje minimálny príjem. Treba uviesť, že žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nestanovuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však výslovne zakotvuje povinnosť rodiča živiť svoje dieťa, takže nemôže obstať argumentácia, podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore alebo na pozícii adekvátnej jeho predstavám, a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Musí sa urobiť reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dnu vyhlásenia rozsudku. Na povinnosť stabilizovať výšku nákladov na dieťa nemôže súd rezignovať ani v prípade, ak sa rodičia na výške výživného dohodnú. Jednak je povinnosťou súdu posúdiť, či je rodičovská dohoda v súlade so záujmom dieťaťa a pre toto posúdenie nevyhnutne potrebuje výšku nákladov dieťaťa, jednak je povinnosťou súdu stanoviť podmienky, za ktorých dohodu o výživnom schváli. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Medzi tie základné patrí bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky za záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. Iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Položky, ktoré sa pravidelne mesačne opakujú (strava, mobilný telefón, električka), ale aj tie, ktoré sa opakujú prevažnú väčšinu mesiacov v roku (družina, školené, stravné, poplatky za záujmovú činnosť dieťaťa a pod.), možno uviesť v konkrétnej výške aktuálne za mesiac. Nepravidelné platby (kúpa športových potrieb, zdravotných pomôcok, liečenie, škola v prírode alebo detský tábor) sa rozpočítajú na jednotlivé mesiace tak, že celková úhrada každého nákladu sa vydelf 12 mesiacmi a k pravidelným mesačným nákladom sa pripočíta len suma zodpovedajúca výške mesačného príspevku. Rodič, ktorý je potom platobným miestom, musí zabezpečiť, že v čase, keď nastane aktuálna potreba tento náklad zaplatiť, bude mať dostatok prostriedkov na jeho úhradu naakumulovaných aj z pravidelných mesačných príspevkov druhého rodiča. Po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa môže súd pristúpiť k druhému kroku, ktorým je určenie miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Toto určenie závisí od viacerých faktorov. Z uvedeného

vyplýva, že miera vyživovacej povinnosti rodičov k tomu istému dieťaťu nemusí byť rovnaká. Je nutné porovnať uvedené faktory u oboch rodičov navzájom (možnosti, schopnosti, majetkové a iné pomery) a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa, príp. starostlivosť o spoločnú domácnosť. Preto aj v prípade, ak sa preukáže, že možnosti rodičov ako povinných sú približne rovnaké a sú primerané potrebám dieťaťa, musí zaviazat' toho z nich, ktorý sa o dieťa osobne nestará, na plnenie v miere vyššej, než zodpovedá 1/2 preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa.

19. V predmetnom prípade bolo potrebné skúmať zmenu pomerov od poslednej úpravy práv a povinností k maloletému, ku ktorej došlo rozsudkom OS NR č. k. 24P/307/2018 - 48 z 25.04.2019, pričom aj keď je pravdou, že u otca k zmene pomerov došlo, keďže od 05.06.2019 si vykonáva trest odňatia slobody v ÚVTOS Leopoldov, avšak táto skutočnosť nemôže byť sama o sebe na úkor maloletého takým spôsobom, že by súd znížil otcovi výživné. Súd konštatuje, že otec maloletého sa vzdal možnosti zárobku, keď sa dopustil trestného činu, čoho dôsledkom v tomto konaní muselo byť, že súd postupoval v súlade s princípom prednosti potenciality príjmov. Súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2018 z 20.02.2019, v ktorom je vedené, že: „pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa svojim úmyselným násilným konaním voči oprávnenému s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti.“

20. Vzhľadom na vyššie uvedené, a to aj za súčasného stavu, kedy je otec maloletého vo výkone trestu, je v najlepšom záujme dieťaťa, aby bol otec naďalej zaviazaný na výživné v takej výške, v akej tak rozhodol OS NR v konaní 24P/307/2018, a to aj z dôvodu, že matka má právo na náhradné výživné, ktoré ako sama uviedla jej je poskytované.

21. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre.

Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 127 ods. 1 a ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.